

Bántalmazáskezelési protokoll

A Szűcs Sándor Általános Iskola elkötelezett az iskolai agresszió és a kortársbántalmazás (bullying) megelőzésében, kezelésében. Alapelvünk, hogy iskolánkban a bántalmazás semmilyen formája nem megengedett, a bullying minden esetben következményekkel jár.

A „Bántalmazáskezelési protokoll” -ról mindent tanulót, szüleiket, nevelőszülőket és minden dolgozót tájékoztatni kell.

A bántalmazáskezelési protokoll célja

- A bullyinggal kapcsolatos közös álláspont (zéró tolerancia) kialakítása;
- Iránymutatás a bullying kezeléséhez

A bántalmazás (bullying) definíciója

Bántalmazásról (kortársbántalmazás, bullying): akkor beszélünk, ha „a diákot zaklatás vagy elnyomás éri, ha ismétlődően és hosszú időn keresztül negatív cselekedetnek teszi ki egy vagy több más diák”. A bullying az agresszió speciális formája.

Akkor beszélhetünk bántalmazásról (bullying), ha az alábbi 3 feltétel teljesül:

- az agresszív viselkedés vagy sérelem okozása szándékos;
- ha ismétlődően és hosszú időn keresztül követik el;
- és egyenlőtlen erőviszonyok alakulnak ki (mindig ugyanaz az áldozat-bántalmazó a konfliktusban)

Bántalmazás fajtái

1. Fizikai

- a másik megütése, megrúgása, lökdösése, hajának meghúzása a sérelemokozás szándékával
- a másik személyes holmijának eltulajdonítása, elrejtése vagy megrongálása

2. Verbális (szóbeli)

- a másik kigúnyolása, gúnyneveken szólítása
- csúfolás, - szidalmazás

- fenyegetés, megfélemlítés

3. Szociális (v. kapcsolati)

- Pletykák vagy hazugságok terjesztése egy személyről
- Nyilvános megalázás, megszégyenítés, ilyen helyzetbe hozása
- Kirekesztés a csoportból, közösségből, figyelmen kívül hagyás

4. Cyberbullying (online térben vagy mobiltelefonon, tableten megvalósuló)

- erőszakos üzenetek küldése valakiről egy csoportnak
- rosszindulatú dolgok posztolása valakiről
- szándékos kirekesztés egy csoportból
- fenyegető vagy megfélemlítő üzenetek küldése online vagy telefonon keresztül (online zaklatás)
- valaki más nevében posztolni olyan dolgokat, melyek rossz színben tüntetik fel („személyiséglopás”)
- személyes, kényes infók kipoztolása valakiről
- „happy slapping” (azért pofozkodik, hogy felvehesse, és online posztolhassa)

A bántalmazás (bullying) szereplői

1. Bántalmazó
2. Bántalmazott/Áldozat
3. Szemlélők

A bullying kezelésének alapelvei

- A bántalmazás (de nem a bántalmazó személyének) elítélése, a bántalmazó viselkedés megszüntetése
- A bántalmazott megerősítése, támogatása és védelme
- A bántalmazó és a bántalmazott kapcsolatának helyreállítása
- A bántalmazó segítése

Az esetkezelés menete

I. A jelzés érkezése, fogadása, dokumentálása

A Szűcs Sándor Általános Iskolában a bántalmazások (bullying) kezelésére esetkezelő team működik. A team tagjai az intézményben elérhető, segítő szakemberek. A bántalmazáskezelő team tagjainak neve nyilvános, az iskola épületében jól látható helyen kifüggesztésre kerül. A jelzés történhet az esetkezelő team tagjainak személyes megkeresésével, írásban vagy telefonon. A team a névtelenül érkező jelzéseket is kivizsgálja. A beérkező jelzések az erre a célra kialakított formanyomtatványon rögzítésre kerülnek. A bántalmazáskezelés folyamatáról minden esetben jegyzőkönyv készül. A jegyzőkönyvbe történő betekintés intézményünk iratkezelési szabályzatával összhangban lehetséges. Az esetkezelő team tagjai nem tanítják sem a bántalmazottat sem a bántalmazót.

A jelzés beérkezése után a bántalmazás hátterének feltárása érdekében külön –külön beszélgetést folytatnak a bántalmazóval és az áldozattal is.

II. Támogató beszélgetés az áldozattal

A bántalmazáskezelő team tagjai állást foglalnak az áldozat támogatása, segítése mellett, és elutasítják a bántalmazást (DE nem a bántalmazó személyét).

A támogató beszélgetés célja:

- a bántalmazás hátterének feltárása
- Az áldozat támogatása – az áldozatkezelés alapelveinek betartásával

A támogató beszélgetés során a pedagógusok tájékoztatják az áldozatot az esetkezelés menetéről. A segítő beszélgetés során az áldozat segítségét a következő alapelvek szerint végzik:

1. Az áldozat védelmének biztosítása

- fokozott tanári felügyelet megszervezése
- potenciális védelmezők, mentorok (DÖK segítségével) bevonása a bántalmazottal együttműködve

2. A kontroll visszaállítása. A bántalmazottat bevonják az esetkezelés folyamatába; minden lépésről tájékoztatják, minden lépést előzetesen egyeztetnek vele.

3. Az áldozat megerősítése

- kapcsolati téren: baráti kapcsolatok kialakításának segítése
- pszichológiai téren: szükség esetén iskolapszichológus bevonása
- testi téren: önvédelmi oktatás, erősítés, sport

III. Konfrontatív beszélgetés a bántalmazóval

Az esetkezelő team tagjai konfrontatív beszélgetést folytatnak a bántalmazóval. A beszélgetés célja a bántalmazó szembesítése tettével, a bántalmazás leállítása. Az esetkezelő team tagjai egyértelmű üzenetet közvetítenek a bántalmazó felé: az iskolában nem megengedett a bántalmazás, ezért azt be kell fejeznie. Cél: a megbánás elérése, amely alapul szolgálhat a jóvátételi szándékhoz.

IV. A bántalmazó és a bántalmazott kapcsolatának helyreállítása

Fontos célnak tekintjük a bántalmazó és az áldozat kapcsolatának helyreállítását. Ennek érdekében az esetkezelés során nem a büntetésre helyezzük a hangsúlyt, hanem a jóvátételi (resztoratív) szemléletet erősítjük. A bántalmazó ennek érdekében jóvátételt ajánlhat fel az áldozatnak, amitől az jobban érzi magát és a bántalmazás során számára okozott testi és lelki károkat jóváteszi. A jóvátételről írásos megállapodás készül.

V. A szűkebb közösség, a bántalmazásban érintett osztály bevonása

A bántalmazásban érintett osztály bevonása azt az üzenetet közvetíti a közösség felé, hogy mi nem tűrjük a bántalmazást, és egyetlen ilyen tett sem maradhat következmények nélkül. Ez egyrészt növeli a közösség, az osztály biztonságérzetét, másrészt segíti a védelmezői attitűd kialakulását. Az osztály tájékoztatása az esetről az osztályfőnök feladata az osztály előzetes tudására építve. A tájékoztatás előtt az áldozattal egyeztetni, hogy mi hangozhat el a közösség felé. A közösségi resztoratív beszélgetés formája a proaktív kör, amely a közösség valamennyi tagjának fontosságát és egyenrangúságát hangsúlyozza.

VI. Utánkövetés

Az esetkezelés lezárása után (kb. 2-4 hét múlva), az esetkezelő team újra leül beszélgetni az áldozattal és a bántalmazóval is külön-külön. Amennyiben az áldozat a bántalmazás megszűnéséről számol be, kapcsolatuk helyreállítása érdekében az esetkezelő team felajánlja a jóvátétel lehetőségét. Amennyiben az áldozat szeretne élni ezzel a lehetőséggel, az esetkezelő team tagjai megszervezik a resztoratív eljárást. Amennyiben az esetkezelés nem vezet sikerre, a bántalmazás nem áll le, akkor szankciók lépnek életbe. A szankciók közül

elsősorban a közösségért végzett munkát részesítjük előnyben. Amennyiben ez sem vezet eredményre, vagy a bántalmazás olyan súlyosságú, akkor a szülők és az összes érintett bevonásával résztvevő konferenciát szervezünk. Végső esetben a bántalmazó szóbeli és írásbeli figyelmeztetésben részesülhet vagy fegyelmi tárgyalásra is sor kerülhet. Ha a bántalmazás során büntetőjogi felelősség is megállapítható, akkor a rendőrség bevonása is szóba jöhet. A súlyos bántalmazásról az iskola jelzést küld a gyermekjóléti szolgálat felé.

VII. A bántalmazó és a bántalmazott szüleinek tájékoztatása

Az iskola az esetkezelés menetéről, fejleményéről tájékoztatja a szülőket, szükség esetén az esetkezelés folyamatába bevonja őket.

A bántalmazáskezelés során szerzett információk alapján, szükség esetén egyéb intézményi és/vagy külső szakemberek bevonása mindig az érintett gyermek bevonásával, szülők tájékoztatásával és engedélyével történik.

A bántalmazáskezelési protokoll során felhasznált szakirodalom:

- *Az ENABLE Anti-bullying Program hazai bevezetése. Dr. Jármí Éva Oktatási Hivatal adaptációs szakértője ELTE-PPK, Iskolapszichológia tanszék adjunktusa*
[Az ENABLE antibullying program - ppt letölteni \(slideplayer.hu\)](#)
- *Békés iskolák program alapelvei, dokumentumai (www.bekesiskolak.hu)*
- *Jármí Éva-Piros Vera: Az iskolai bántalmazás: bullying - In: N. Kollár Katalin-Szabó Éva (szerk.): Pedagógusok pszichológiai kézikönyve II., Osiris, Budapest, 2017. 266- 286. old*